

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Processen for omlægning af uddannelses- og institutionslandskabet

I perioden fra 2026 til 1. kvartal 2028 gennemføres en omlægning af uddannelses- og institutionslandskabet på ungdoms- og voksenuddannelsesområdet. Herefter og frem til åbningen af epX i august 2030 følger en omstilling til det nye uddannelses- og institutionslandskab.

Omlægningen indebærer en reformproces med fusioner og spaltninger af eksisterende institutioner og afdelinger samt udbudsplacering af epX, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser. Omlægningen sker ved en central igangsættelse af en decentral, lokal proces, der munder ud i en endelig beslutning om et nyt uddannelses- og institutionslandskab.

Appendix:

- Ansvarsfordeling
- Oversigt over processen

Rammer for omlægningen

Det følger af *Aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse* (fremover "epX-aftalen"), at der skal ske en større strukturel omlægning af uddannelses- og institutionslandskabet på ungdoms- og voksenuddannelsesområdet med henblik på at understøtte god geografisk dækning af socialt og fagligt bæredygtige uddannelser på økonomisk bæredygtige institutioner. Omlægningen er nærmere udfoldet i *1. delaftale om etablering af et nyt uddannelses- og institutionslandskab på ungdoms- og voksenuddannelsesområdet* (fremover "1. delaftale om epX").

Tre spor, fire pejlemærker og fem faser

Det følger af 1. delaftale om epk, at omlægningsprocessen vil ske i **tre spor**, som er sammenhængende og parallelle. Sporene indebærer 1) udbud af gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser i og på tværs af byområder i et geografisk afgrænset område, 2) udbud af gymnasiale enkeltfag samt 3) udbud af almene voksenuddannelser inden for dækningsområder. Det følger endvidere af delaftalen, at der ikke træffes beslutning i ét spor, før der foreligger en samlet løsning på tværs af alle tre spor.

Den decentrale, lokale proces skal ifølge 1. delaftale om epk tage afsæt i fire centrale pejlemærker. Den endelig beslutning om et nyt uddannelses- og institutionslandskab vil ligeledes være begrundet heri. De **fire centrale pejlemærker** er:

1. Konsolidering af udbud af gymnasiale uddannelser i byskoler i mindre byområder
2. Konsolidering af udbud af gymnasiale uddannelser i mellemstore byområder
3. Konsolidering af udbud af erhvervsuddannelser i områdeskoler
4. Konsolidering af eksisterende voksenuddannelsescentre (VUC)

Delaftalen indeholder endvidere en række pejlemærker for udbud og placering af henholdsvis epk, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser (avu, fvu og obu). Pejlemærkerne uddybes særskilt.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har inddelt omlægningsprocessen i **fem faser**, som uddybes nedenfor. De fem faser er:

1. Igangsættelse af omlægningsproces (primo 2026)
2. Lokale drøftelser (primo 2026 – primo 2027)
3. Foreløbig beslutning om nyt institutionslandskab med forhåndstilkendegivelser om udbudsplaceringer (1. halvår 2027)
4. Endelig beslutning om nyt uddannelses- og institutionslandskab (2. halvår af 2027 – 1. kvartal 2028)
5. Omstilling til ny institutions- og uddannelsesstruktur (1. kvartal 2028 – åbning af epk i 2030)

Omlægningsprocessens 5 faser

1. fase – igangsættelse af omlægningsproces

Primo 2026

Der er forud for omlægningsprocessen etableret et statsligt sekretariat for omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet på ungdoms- og voksenuddannelsesområdet. Sekretariatet er forankret i STUK.

STUK igangsætter og understøtter processen for omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet med inddragelse af selvejesektoren (statsfinansierede selvejende (offentlige) institutioner med udbud af ungdoms- og voksenuddannelser) samt øvrige relevante aktører og interessenter, herunder regionerne.

Formålet med drøftelserne er, at lokale aktører har en dialog og finder fælles løsninger på, hvordan man i sit konkrete geografiske område kan understøtte den geografiske dækning af fagligt og socialt bæredygtige gymnasiale-, erhvervs- og voksenuddannelser på økonomisk bæredygtige institutioner i overensstemmelse med de politiske besluttede pejlemærker.

Til igangsættelsen af de lokale drøftelser offentliggør STUK en materialepakke med en række materialer, der foruden uddybning af processen bl.a. består af uddybning af pejlemærker, tal-materiale mv., der rammesætter og understøtter de lokale drøftelser.

Offentliggørelsen af materialet skal dels igangsætte den lokale proces og dels bidrage til en fælles forståelse af de overordnede rammer, de politiske ambitioner og pejlemærker samt tydeliggøre, hvordan data kan anvendes til at vurdere bæredygtighed og eventuelle behov for konsolideringer institutionsstrukturen og udbudsplaceringer via fusioner og spaltninger.

2. fase – lokale drøftelser

Primo 2026 – primo 2027

Regionerne faciliterer de lokale drøftelser og tager initiativ til dialogen mellem institutionerne. De lokale drøftelser skal involvere alle institutioner med udbud af gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser og voksenuddannelser inden for det geografiske område.

Der etableres en opmandsfunktion, hvis formål er at understøtte den lokale forankring og bistå med at finde løsninger ved eventuelle lokale uenigheder. Efter en konkret vurdering og anmodning kan STUK aktivere opmandsfunktionen i forbindelse med den lokale proces.

STUK står til rådighed for spørgsmål fra institutioner under omlægningsprocessen. Derudover etableres et Kontaktforum mellem STUK og regionerne med henblik på at understøtte et tæt samarbejde om og koordination af omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet, herunder i lyset af regionernes rolle som facilitatorer af den lokalt forankrede proces.

STUK vil i 1. halvår 2026 løbende offentliggøre materiale til brug for de lokale drøftelser, herunder skabeloner og retningslinjer til brug for institutionernes tilkendegivelser.

Om fastsættelse af geografiske områder

Regionerne fastsætter de geografiske områder, hvor de lokale drøftelser skal foregå, inden for regionerne. Et geografisk område kan eksempelvis være en landsdel eller andet geografisk område, hvor der i dag er flere institutioner eller afdelinger med udbud af ungdoms- og voksenuddannelser. Det geografiske område skal som udgangspunkt være større end en kommune, men ikke større end en region. Dette gælder dog ikke for Bornholm. Baggrunden for dette er, at mange institutioner har fysiske lokationer og optageområder, der er geografisk placeret på tværs af kommunegrænser.

Der vil være et mindre antal områder og byer, hvor regionerne skal samarbejde indbyrdes og sikre, at den lokale proces og dialog mellem institutionerne også finder sted på tværs af regionsgrænserne. Det vil typisk være i de områder, hvor regionerne grænser op mod hinanden eller hvor institutioner har fysiske lokationer på tværs af flere regioner.

Som anført skal drøftelserne tage afsæt i en kreds bestående af alle institutioner med udbud af ungdoms- og voksenuddannelser på tværs af byer og kommunegrænser. Der kan dog være et behov for, at der derudover igangsættes konkrete, særskilte dialoger i mindre geografiske områder og byer.

3. fase – foreløbig beslutning om nyt institutionslandskab med forhåndstilkendegivelser om udbudsplaceringer

1. halvår 2027

En ny fælles institutionslov forventes at træde i kraft i 1. kvartal 2027. Loven er en forudsætning for, at der kan træffes beslutning om et nyt uddannelseslandskab.

På baggrund af de lokale drøftelser indsender institutionerne tilkendegivelser om henholdsvis fusioner og/eller spaltninger samt placering af udbud af epx, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser i sit geografiske område til regionerne.

STUK vil på dette tidspunkt have offentliggjort skabeloner og retningslinjer for institutionernes tilkendegivelser, og det vil fremgå, hvilke oplysninger institutionerne skal indgive. Institutionerne vil blandt andet skulle beskrive, hvorledes den foreslåede konsolidering af institutionsstrukturen og udbudsplaceringerne er i overensstemmelse med de udmeldte pejlemærker. Herudover vil institutionerne skulle indgive oplysninger om institutionernes økonomi og bygningsmasse.

Fristen for indmeldelse af lokale tilkendegivelser til regionerne er primo januar 2027. STUK vil udmelde nærmere herom, herunder udmelde en konkret dato, senere i processen.

På baggrund af de lokale tilkendegivelser fra institutionerne udarbejder regionerne anbefalinger til placeringen af udbud af epx, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser. Regionerne er høringspart i forhold til den stedlige placering af udbud, men regionerne skal ikke – ligesom det ikke er tilfældet ved de nugældende regler – forholde sig til institutionernes tilkendegivelser om fusioner og spaltninger. Regionerne indsender sine anbefalinger til STUK.

STUK behandler herefter de lokale tilkendegivelser, regionale anbefalinger og eventuelle anbefalinger fra opmandsfunktionen og sammenfatter disse til et samlet foreløbigt beslutningsgrundlag om et nyt institutionslandskab, herunder udbudsplacering af almene voksenuddannelser, epk og gymnasiale enkeltfag. Det foreløbige beslutningsgrundlag forelægges børne- og undervisningsministeren.

I 1. halvår af 2027 træffer børne- og undervisningsministeren foreløbig beslutning om nyt institutionslandskab, herunder de forventede fusioner og spaltninger. Beslutningen vil endvidere indeholde en foreløbig udbudsplacering af almene voksenuddannelser, epk og gymnasiale enkeltfag. De endelige udbudsplaceringer afventer vedtagelsen af ny lov om epk og gymnasiale enkeltfag (uddannelseslov) og den endelige beslutning om nyt institutionslandskab, herunder fusioner og spaltninger.

Institutionerne kan med den foreløbige beslutning om et nyt institutionslandskab fortsætte overvejelser om bl.a. behovet for tilpasninger af bygningsmassen, evt. samarbejder med andre institutioner, evt. inddragelse af kommunen ift. fremtidig lokalplanlægning mv. Herunder kan institutionerne gå i dialog og indgå i drøftelser med hinanden samt igangsætte planlægningsarbejde. Institutionerne kan imidlertid ikke ud fra den foreløbige beslutning foretage juridiske eller økonomiske dispositioner som den forventede, nye institution. Indtil den endelige beslutning om nyt uddannelses- og institutionslandskab er truffet i 1. kvartal 2028, og institutionsændringen som følge heraf er gennemført, skal institutionerne agere som den eller de juridiske enhed(er), der følger af de respektive institutioners vedtægt.

Udbudsgodkendelser til og -placeringer af henholdsvis øvrige gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser ændres i udgangspunktet ikke i forbindelse med omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet. Dog kan kommende fusioner og spaltninger påvirke placeringen af disse udbud.

Dertil kommer, at der parallelt med omlægningsprocessen forventes at være mulighed for etablering af enkelte nye erhvervsgymnasiale udbud, der vil kunne bidrage til at forbedre den geografiske dækning i områder, hvor der er et tilstrækkeligt søgningsmæssigt grundlag. STUK vil melde nærmere ud om processen herfor. Etablering af nye erhvervsgymnasiale udbud vil blive set i sammenhæng med den samlede omlægningsproces.

4. fase – endelig beslutning om nyt uddannelses- og institutionslandskab

2. halvår af 2027 – 1. kvartal 2028

I løbet af 2. halvår af 2027 vil institutioner, der forventeligt berøres af en fusion og/eller en spaltning, blive bedt om at indsende yderligere materiale med henblik på gennemførelse af institutionsændringen.

Forud herfor udarbejder STUK retningslinjer og skabeloner for det konkrete materiale, hvoraf vil fremgå, hvilke oplysninger institutionerne skal indsende, herunder blandt andet udkast til ny vedtægt for den nye institution, nyt institutionsnavn og diverse økonomiske oplysninger. STUK vil også udarbejde en oversigt indeholdende punkter, som institutionerne skal være opmærksomme på i forbindelse med institutionsændringen.

Den nye lov om epk og gymnasiale enkeltfag (uddannelseslov) forventes at træde i kraft i 1. kvartal 2028.

Børne- og undervisningsministeren træffer endelig beslutning om et nyt uddannelses- og institutionslandskab, herunder endelig beslutning om udbudsplaceringen af epk, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser efter drøftelse med aftalepartierne, i løbet af 1. kvartal 2028. De nye institutioner godkendes som udgangspunkt til ikrafttrædelse den 1. januar 2028. Fusioner og spaltninger godkendes således med tilbagevirkende kraft.

Den endelige beslutning om nyt uddannelses- og institutionslandskab kan i helt særlige tilfælde medføre justeringer af den foreløbige beslutning og forhåndstilkendegivelse (beskrevet i 3. fase ovenfor). Det er dog forventningen, at der kun i begrænset omfang vil være behov for justeringer. Eventuelle justeringer vil kunne ske ved, at opmanden anmoder regionerne om at overveje at justere sine anbefalinger.

Fristen for regionernes indsendelse af eventuelt justerede anbefalinger forventes at være primo 2028. STUK vil udmelde nærmere herom, herunder udmelde en konkret dato, senere i processen.

5. fase – omstilling til ny institutions- og uddannelsesstruktur

1. kvartal 2028 – åbning af epk i 2030

Når børne- og undervisningsministeren har truffet endelig beslutning om nyt uddannelses- og institutionslandskab, følger en fase med omstilling til den nye struktur, hvor institutionerne tilpasser sig de nye institutionelle og uddannelsesmæssige rammer.

Er der foretaget institutionsændringer i form af fusion eller udspaltning, skal institutionerne i forbindelse hermed være opmærksomme på de it-relaterede konsekvenser, herunder overflytning af data til nye lokalt anvendte it-systemer, samt indberetninger og hentning af data via tekniske integrationer med andre it-systemer lokalt og nationalt, da disse kan være særligt tidskrævende at få på plads. Styrelsen for It og Læring (STIL) understøtter og vejleder løbende institutionerne om tilpasninger af it-systemerne i forhold til at sikre sammenhængen til ministeriets it-systemer. Der vil blive udarbejdet yderligere materiale herom.

STUK understøtter og vejleder løbende institutionerne om personalemæssige forhold samt om bygningsmæssige- og øvrige institutionelle tilpasninger. Der vil blive udarbejdet yderligere materiale herom. Det bemærkes, at der ikke er en forventning om, at større bygningsmæssige tilpasninger, herunder større byggeprojekter, er gennemført til august 2030. Institutionerne har ansvar for at håndtere forhold relateret til relevante tredjeparter såsom realkreditinstitutter og kommuner mv. (fx lånebetingelser og byggetilladelser), hvis institutionen eksempelvis ønsker at investere i nye bygninger, opføre nye bygninger, flytte uddannelsesaktivitet eller lignende.

Institutioner har frem til åbningen af epk i august 2030 fortsat ansvaret for og forpligtelsen til at udbyde de uddannelser og udbud, som nedlægges i forbindelse med etablering af epk og gymnasiale enkeltfag. Der vil blive udmeldt yderligere informationer om overgangsordninger herunder i forhold til optag, færdiggørelse mv. for de uddannelser eller elementer heraf (to-årig hf, eux, gf1 og 10. klasse), som ophører med at eksistere.

Med hensyn til voksenuddannelsescentre (VUC) vil disse ophøre som selvstændige institutioner senest i 2030. Lokalt kan det dog ske tidligere i forbindelse med ikrafttrædelsen af institutionsændringer, hvor VUC fusioneres med en/flere institution(er), eventuelt efter udspaltning, eller ved etablering af en gymnasial enkeltfagsinstitution.

Appendix. Ansvarsfordeling

Styrelsens opgaver

- Igangsætter den decentrale, lokale proces om omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet ved at udmelde tidsplan for omlægningsprocessen, uddybning af pejlemærker og datamateriale.
- Udarbejder materiale og data til understøttelse af den lokale proces.
- Koordinerer og sikrer samspil med regioner undervejs i processen.
- Bistår opmandsfunktionen med faglig og administrativ støtte, herunder planlægning af møder, dokumentation og udarbejdelse af materiale.
- Sikrer løbende kommunikation og vejledning til institutioner mv.
- Udarbejder beslutningsoplæg til ministeren om et nyt uddannelses- og institutionslandskab, herunder placering af epx, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser samt behandling af fusioner og spaltninger.

Opmandsfunktionens opgaver

- Kan ved behov aktiveres af STUK og indgå i lokale drøftelser, hvis der er opstået uenighed.
- Er løbende i dialog med regionerne og STUK om processen.
- Bistår med at afklare spørgsmål og håndtere udfordringer i den lokale proces.
- Skal ved behov hjælpe med at finde løsninger lokalt om for eksempel placering af uddannelser, sammenlægning eller opdeling af institutioner.
- Udarbejder anbefalinger for konkrete geografiske områder og institutioner, hvor opmandsfunktionen har været aktiveret, og hvor der enten er opnået enighed, eller hvor der fortsat er uenighed.

Regionernes opgaver

- Understøtter og bidrager til faciliteringen af de lokale omlægningsprocesser.
- Tager initiativ til dialog med institutionerne og sikrer at alle institutioner inddrages og høres undervejs i processen.
- Inviterer til afklaringsrunder, møder og drøftelser, hvilket kan ske med afsæt i større geografiske områder og i mindre bilaterale fora.
- Understøtter fremdrift i de lokale drøftelser og adresserer udfordringer og spørgsmål, der kan opstå.
- Indsamler institutionernes tilbagemeldinger på udfaldet af de lokale drøftelser om omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet samt tilkendegivelser på udbudsplacering af epx, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser mhp. videreformidling til STUK.
- Udarbejder anbefalinger til udbudsplacering af epx, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser til ministeriets beslutning.

Institutionernes opgaver

- Institutionerne indgår i dialog og lokale drøftelser med andre institutioner om behov for fusioner og spaltninger samt placering af epx, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser.
- Institutionerne indsender tilkendegivelser om udfaldet af de lokale drøftelser om omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet samt tilkendegivelser på placering af epx, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser til regionerne.
- Institutionerne indsender diverse materialer til formel godkendelse af fusion/spaltning.

- Institutionerne indgår i dialog med relevante tredjeparter (fx realkreditinstitutter og kommuner mv.) om lånebetingelser, lokalplaner, byggetilladelser mv.

Appendix. Oversigt over processen

